Bedömarutbildning

Examensnivåer för fristående examina

- Yrkesinriktad grundexamina
  - Ger breda grundläggande yrkesfärdigheter inom en bransch.
- Yrkesexamen
  - Visar att personen har den skicklighet som krävs av en yrkesman på området
- Specialyrkesexamen
  - Visar att personen behärskar de mest krävande uppgifterna på området

Begrepp

- Examensarrangör
  - Ansvarar för arrangemangen kring avläggande av examen.
  - Instruerar bedömarna.
  - Gör upp bedömningsprotokollen, arkiverar bedömningsdokumenten och ansvarar för kontakten till examenskommissionen.
  - Identifierar examinandens tidigare kunnande.

Begrepp

- Examinand
  - Personen som avlägger en fristående examina.
- Bedömare
  - Personer som bedömer examentillfällen.
- Examenstillfälle
  - Situationen då examinanden påvisar sin yrkesskicklighet i verkliga arbetsuppgifter utgående från en plan.
- Examenskommissionen
  - Utfärdar examensbetyg

Begrepp

- Trepart = bedömare
  - Arbetsgivare
  - Arbetstagare
  - Undervisningssektorns representant

  - En av treparten skall vara examensmästare
  - Treparten bedömer yrkesskickligheten som examinanden påvisar under examenstillfället.
  - Treparten fastställer vid bedömningsmötet enhälligt ett vitsord för varje examensdel.

Yrkesskicklighetens förvärvande

- Personlig tillämpning
  - Examinanderna har olika utgångsläge för hur yrkesskickligheten har förvärvats innan de är redo för ett examenstillfälle
    - Tidigare studier
    - Arbetserfarenhet
    - Var, när och hur yrkesskickligheten har förvärvats har ingen betydelse.
    - Förberedande utbildning

Särskilt stöd

- Individuella specialbehov
- Språk och kultur
    - Kan medföra svårigheter som kräver specialhandledning, stödåtgärder och specialarrangemang.

Ovanstående arrangemang ändrar inte bedömningskriterierna.

Bedömare

- Skall ha tillräcklig yrkesskicklighet inom branschen
- Skall ha bedömningskompetens (t.ex arbetsplatshandledar- eller bedömningserfarenhet, arbetserfarenhet, har själv avlagt den aktuella examen.)
- Skall vara motiverad för sin uppgift.
- Skall ha de praktiska möjligheterna att fungera som bedömare.

- Jäv
  - Släktskap eller andra nära band.

Bedömningskriterier

- För varje examensdel finns bedömningskriterier.
  - Fördjupa dig i de bedömningskriterier som rör den examensdel du skall bedöma.
- Utgående från bedömningskriterierna skriver examinanden en plan på hur varje kriterier skall uppfyllas, dvs hur hen tänker visa sin yrkesskicklighet i ifrågavarande kriterier.
  - Planen skickas till bedömarna innan examenstillfället.
  - Bekanta dig med planen innan examenstillfället börjar.
  - Yrkeskunnandet skall bli heltäckande bedömt enligt bedömningskriterierna
  - Kriterierna kan planeras att visas, praktiskt, muntligt, skriftligt eller vara t.ex. en produkt.
  - Planen skall godkännas av examensmästaren innan examenstillfället påbörjas.

Bedömningsprinciperna

- Bedöm yrkesskickligheten utgående från de krav och kriterier som finns i examensgrunderna.
- Yrkesskickligheten bedöms i en miljö där examinanden kan utföra arbetsuppgifter som krävs i yrket.
- Dokumentera dina iakttagelser på t.ex. en bedömningsblankett.
- Examinandens självutvärdering är en viktig del av bedömningen så ge alltid examinanden möjligheten att göra en självutvärdering och motivera sina prestationer, även vid tillfället då treparten är samlad innan bedömningsmötet.

Bedömningsmetoder

Examinandens kompetens bedöms genom att du följer utförandet av arbetet och iakttar just de kriterier som skall bedömas för ifrågavarande examensdel.

Bedömningen kan ske genom:

- Diskussioner
- Observationer
- Kompletterande frågor under examenstillfällets gång
- Intervjuer
- Muntliga eller skriftliga tilläggsuppgifter
- Examinandens planeringar/arbetsbeskrivningar/utvärderingar

Bedömningsmetoder

- Bedömarna ser tillsammans med examinanden till att alla bedömningskriterierna blir bedömda.

- Fokusera på hur examinanden utför arbetet och hur hen fungerar i de olika arbetssituationerna.

Examenstillfället

- Skapa en positiv atmosfär och visa intresse för examinanden.

- Uppmuntra examinanden att göra en regelbunden självutvärdering.

Bedömningsmöte

- Här deltar treparten.
- Examinanden deltar inte under detta möte
- Under mötet ger bedömarna sina synpunkter på hur examinanden har lyckats påvisa den yrkesskicklighet som krävs för ifrågavarande examensdel.
- Efter bedömningsmötet delges examinanden bedömningsbeslutet.

Bedömning

- Ett examenstillfälle kan:
  - Godkännas med vitsorden 1-3 (grundexamen)
  - Bedömas godkänd/underkänd (yrkesexamen och specialyrkesexamen)
  - Avbrytas (Vid äventyrande av arbetarskyddet eller någons säkerhet och hälsa eller då det finns risk för stor ekonomisk skada)
  - Tas om i sin helhet om en examensdel är underkänd.
  - Komplettas innan bedömningsmötet. (Då något eller några av bedömningskriterierna inte uppfylls.)

Rättelse och omprövning av bedömningen

- Examinanden kan skriftligen begära rättelse av bedömningen hos den trepart som har fattat beslut om bedömningen. Begäran om rättelse ska göras inom 14 dagar från den tidpunkt då examinanden har haft möjlighet att ta del av resultaten av bedömningen.
- Om examinanden inte är nöjd med trepartens beslut efter en begäran om rättelse kan hen hos examenskommissionen skriftligen begära omprövning av ett beslutet. Omprövning ska begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Om beslutet är uppenbart felaktigt, får examenskommissionen bestämma att en ny bedömning ska göras samt av grundad anledning kräva att examensarrangören ska utse nya bedömare.

Tack för att du lyssnade!